

EFEKTY EKONOMICZNE PROWADZENIA STAJNI KONI WYŚCIGOWYCH W AUSTRII PRZEZ POLSKI PODMIOT GOSPODARCZY

*Monika Gębska**, *Jacek Łojek***, *Michał Romanowski***

* Katedra Ekonomiki i Organizacji Przedsiębiorstw SGGW w Warszawie
Kierownik: prof. dr hab. Wojciech Ziętara

**Katedra Szczegółowej Hodowli Zwierząt, Zakład Hodowli Koni SGGW Warszawie
Kierownik: prof. dr hab. Henryk Grodzki

Słowa kluczowe: konie pełnej krwi angielskiej, tory wyścigowe, stajnia wyścigowa, koszty
Key words: English thoroughbred (horses), horse racing, racehorse stable, costs

S y n o p s i s: W opracowaniu zaprezentowano wyniki ekonomiczne oddziały stajni wyścigowej Polskiej Korporacji Inwestycyjnej S.A., który prowadził działalność w Ebreichsdorfie (Austria) od kwietnia 2004 do października 2005 roku. W analizowanym okresie liczba trenowanych koni wynosiła średnio 16 sztuk, miesięczne przychody osiągnięte z nagród stanowiły równowartość 1151,95 zł w przeliczeniu na jednego konia, zaś koszty całkowite 3331,75 zł, a zatem działalność ta przynosiła co miesiąc stratę 2180,75 zł na konia. Uzyskane wyniki wskazują na trwały brak rentowności prowadzenia stajni wyścigowej na torze w Ebreichsdorfie, co wynikało z niskich przychodów z wygranych, jak i wysokich kosztów działalności, w szczególności kosztów wynagrodzeń pracowników, dzierżawy i utrzymania infrastruktury stajni.

WSTĘP

Wartość konia wyścigowego pełnej krwi angielskiej czy czystej krwi arabskiej określa jego dzielność, czyli zdolność do współzawodniczenia z innymi końmi w ważnych gonitwach. Głównym miejscem treningu i oceny przydatności wyścigowej koni gorąco krwi- stych w Polsce jest tor wyścigowy na warszawskim Służewcu. Niestety od kilku lat istnienie toru jest zagrożone, a sezony wyścigowe zamiast w kwietniu rozpoczynają się w połowie roku [Budny 2007]. Tak znaczne opóźnienia powodują skrócenie sezonu wyścigowego, utrudniają planowanie treningu, ocenę koni oraz zmniejszają szanse na uzyskanie przycho- dów w postaci wygranych.

Hodowcy koni pełnej krwi angielskiej rozpoczęli zatem poszukiwania innych możliwo- ści przeprowadzania prób dzielności koni, niezbędnych do prowadzenia prawidłowej selek- cji. Zainteresowali się możliwościami prowadzenia takiej działalności poza granicami Polski licząc na poprawę wyników hodowlanych i pokrycie kosztów działalności z wygranych wyścigowych. W sytuacji, kiedy znaczna część stadnin państwowych została sprywatyzo- wana, a na torach dominują konie hodowców prywatnych, to właśnie na nich spoczywa

ciężar selekcji i wdrażania postępu w hodowli koni pełnej krwi angielskiej. Są oni zainteresowani możliwością opłacenia obowiązkowych kosztów utrzymania stajni wyścigowej zdobytymi nagrodami wyścigowymi.

W krajowej literaturze hipologicznej nieliczne prace o tematyce ekonomicznej koncentrują się zwykle na analizie kosztów wychowu [Janiszewska, Speichert-Karkosz 1989, Brzeski, Zajac 1993, Jasiczek 2000a] lub kalkulacji kosztów utrzymania koni wykorzystywanych w rekreacji [Jasiczek 2000b], agroturystyce [Janiszewska i in. 2003] i innych kierunkach utrzymania [Chrzanowski, Łojek 2003]. Badania w zakresie hodowli i użytkowania koni wyścigowych w Polsce prowadzone były dość dawno i mają znaczenie historyczne [Łojek i in. 1993, Chrzanowski i in. 2003]. Celem opracowania jest określenie efektów ekonomicznych prowadzenia stajni koni wyścigowych w Austrii. W badaniach ustalono poziom kosztów i ich strukturę, a ponadto określono, w jakiej części dokonywał się zwrot poniesionych kosztów z wygranych wyścigowych.

MATERIAŁ I METODY

Obiekt badań wybrano w sposób celowy. Przegląd literatury wskazywał jednoznacznie na wysokie koszty prowadzenia hodowli koni w Polsce, a szczególnie prowadzenia oceny dzielności [Forney 1991, Łojek i in. 1993, Chrzanowski i in. 2003]. Dla porównania poddano analizie wyniki uzyskiwane przez polski podmiot gospodarczy działający na terenie innego państwa. Wybrano do tego celu Polską Korporację Inwestycyjną S.A. – firmę zajmującą się hodowlą i treningiem koni wyścigowych pełnej krwi angielskiej, prowadzącą stajnię wyścigową na warszawskim Służewcu, której oddział funkcjonował także na terenie Austrii w 2004 i 2005 roku w małej miejscowości około 30 km na południe od Wiednia.

Decydującym czynnikiem, który wpłynął na wybór lokalizacji stajni wyścigowej, było otwarcie w Ebreichsdorfie nowoczesnego ośrodka treningowego przy najnowszym w Europie Środkowej torze wyścigowym. Kompleks Magna Racino zapewniał pełne zaplecze, niezbędne do prowadzenia treningu koni. Do dyspozycji oddano osiem stajni, w których miejsce mogło znaleźć 608 koni. Centrum logistyczne zapewniało zaopatrzenie w siano, owies i ściółkę. W kompleksie przygotowano także 80 mieszkań z zapleczem socjalnym, które miały służyć personelowi stajennemu i trenerom.

Dodatkowym atutem kompleksu Magna Racino jest położenie umożliwiające zgłaszanie koni do gonitw rozgrywanych na włoskich torach wyścigowych, które zawsze były atrakcyjne ze względu na wysokość nagród. Korzystanie z kompleksu stanowiło praktyczne rozwiązanie pozwalające uniknąć kosztownych inwestycji w zaplecze treningowe za granicą i jednocześnie niezależnić się od Spółki Służewiec Tory Wyścigów Konnych w Warszawie.

Oddział w Ebreichsdorfie działał od stycznia 2004 do października 2005 roku. Jako materiał źródłowy w opracowaniu wykorzystano dane rachunkowe pochodzące z dokumentacji księgowej firmy PKI S.A. z pełnych 19 miesięcy istnienia oddziału. Analizę zgromadzonych informacji przeprowadzono metodą analizy przypadku. Koszty utrzymania koni podano w kwotach brutto. Przychody i koszty działalności stajni w Ebreichsdorfie przeliczone zostały z euro na złotówki po średnim miesięcznym kursie wymiany walut obliczonym przez NBP.

CHARAKTERYSTYKA I ORGANIZACJA STAJNI WYŚCIGOWEJ NA TORZE W EBREICHSDORFIE

Początkowo nowa stajnia miała ściśle współpracować ze stajnią w Warszawie. Do Magna Racino miały być przywożone wytrenowane konie, które mogłyby w ciągu kilku, kilkunastu dni pobytu w Austrii brać udział w gonitwach. Oddalenie obu ośrodków o 750 km, okazało się jednak dość poważną barierą dla ciągłego przemieszczania koni. Dwunastogodzinne podróże były zbyt dużym obciążeniem dla zwierząt. Nawet zniesienie pierwszego maja 2004 roku większości kontroli weterynaryjnych, stanowiących znaczne utrudnienie w transporcie transgranicznym, nie skróciło czasu transportu. Konieczność zminimalizowania przewozów, które wpływały niekorzystnie na wyniki wyścigowe startujących koni sprawiła, iż stajnia w Ebreichsdorfie stała się autonomicznym ośrodkiem.

Z badań własnych wynika, że podczas pobytu w Magna Racino konie przebywały w pojedynczych boksach. W żywieniu wykorzystywano owies jako paszę treściwą, oraz siano. Dawkę wzbogacano dodatkami mineralno-witaminowymi. Ściółkę stanowił preparat Streufex™ – specjalny granulat ze słomy. Obsługę stajni w Ebreichsdorfie zapewniali polscy pracownicy przyjeżdżający do Austrii rotacyjnie na okres od 14 dni do trzech miesięcy. Ich wynagrodzenia ustalone zostały na poziomie wynagrodzeń osób wykonujących taką samą pracę w Austrii. Pracownicy zakwaterowani byli w mieszkaniach wynajmowanych od Magna Racino Corporation. Opiekę weterynaryjną sprawował obligatoryjnie lekarz zatrudniony przy torze wyścigowym, tylko niewielka część usług mogła być świadczona przez innych lekarzy weterynarii.

W kompleksie Magna Racino Polska Korporacja Inwestycyjna S.A. utrzymywała zmienną liczbę koni (tab. 1). Początkowo liczba koni trenowanych w Ebreichsdorfie wynosiła 10 sztuk. Liczba ta jednak zwiększyła się dość szybko do 17. W szczytowym momencie przebywały tam nawet 24 konie. Przywiezione zwierzęta trenowano, a następnie poddawano próbom dzielności w gonitwach. W zależności od wyników i perspektyw podejmowano decyzję o pozostawieniu konia w Ebreichsdorfie na dłużej lub odesłaniu do stajni na Służewcu. Niektóre konie przebywały w Austrii kilkanaście dni, a najlepsze kilka tygodni. W czasie działania oddziału wielokrotnie wymieniano stawkę koni.

Zmienna liczba koni miała na celu racjonalizację kosztów działalności, szczególnie pasz, ściółki, usług podkownicznych i opieki weterynaryjnej, których ceny były wyższe niż w Polsce, a nawet wyższe od cen rynkowych obowiązujących w Austrii. Wszystkich korzystających z kompleksu Magna Racino od początku działania obiektu obowiązywała zasada zaopatrywania się w *Magna Entertainment Corporation (MEC)*. Restrykcje te tłumaczono względami zachowania porządku i chęcią uniknięcia dostaw odrębnie dla każdego najemcy. W praktyce podyktowane były założeniem zyskowości sprzedaży materiałów niezbędnych do funkcjonowania każdej stajni. Jedynie zakup pasz uzupełniających i dodatków mineralno-witaminowych odbywał się na zasadach rynkowych.

WYNIKI I DYSKUSJA

Koszty wynagrodzeń pracowników były największą pozycją kosztów (tab. 1). Miesięcznie na wynagrodzenia przeznaczano 20 613 zł, co w przeliczeniu na średni koszt opieki nad jednym koniem wynosiło 1314 zł. W strukturze kosztów wynagrodzenia stanowiły

Tabela 1. Koszty utrzymania stajni wyścigowej w Ebreichsdorfie w okresie kwiecień 2004-październik 2005

Miesiąc	Średnia liczba koni	Koszty [zł]							
		siana	pasz treściwych	pasz uzupełniających i dodatków	ściółki	usług podkowniczych	usług weterynaryjnych	wynajmu boksów	wynagrodzeń brutto
Kwiecień 04	10,0	1 456,15	1 565,30	1 213,62	2 715,97	2 141,69	1 186,97	5 596,32	15 420,16
Maj 04	17,0	2 455,90	2 639,99	2 046,86	4 580,68	3 612,11	4 310,97	7 761,81	19 207,92
Czerwiec 04	15,0	2 107,28	2 265,24	1 756,30	3 930,44	3 099,36	1 537,24	6 935,90	15 042,22
Lipiec 04	12,5	1 708,82	1 836,91	1 424,21	3 187,25	2 513,32	7 778,77	6 012,07	20 026,11
Sierpień 04	12,0	1 627,55	1 749,54	1 356,47	3 035,65	2 393,77	927,59	6 609,10	25 374,00
Wrzesień 04	16,0	2 141,34	2 301,85	1 784,69	3 993,97	3 149,46	3 407,41	7 667,15	22 912,32
Październik 04	17,0	2 246,93	2 415,36	1 872,70	4 190,91	3 304,76	1 448,04	8 706,83	23 172,17
Listopad 04	14,5	1 888,65	2 030,22	1 574,08	3 522,65	2 777,80	973,31	8 255,94	24 260,70
Grudzień 04	13,5	1 709,28	1 837,41	1 424,59	3 188,10	2 513,99	321,13	7 756,55	20 681,76
Styczeń 05	20,5	2 559,96	2 751,85	2 133,59	4 774,77	3 765,16	1 244,85	9 552,90	16 449,15
Luty 05	21,0	2 560,52	2 752,46	2 134,06	4 775,82	3 765,99	527,96	9 652,16	15 313,21
Marzec 05	17,5	2 151,25	2 312,50	1 792,95	4 012,45	3 164,03	3 567,82	8 846,16	22 480,87
Kwiecień 05	23,5	2 988,23	3 212,22	2 490,53	5 573,56	4 395,05	1 631,26	11 169,98	27 941,29
Maj 05	22,0	2 813,34	3 024,22	2 344,77	5 247,36	4 137,82	862,84	11 057,52	28 767,28
Czerwiec 05	16,0	1 987,88	2 136,88	1 656,79	3 707,73	2 923,74	266,67	9 821,13	25 739,88
Lipiec 05	14,0	1 755,98	1 887,61	1 463,52	3 275,21	2 582,68	1 165,16	8 629,99	19 100,73
Sierpień 05	12,0	1 485,14	1 596,46	1 237,78	2 770,03	2 184,32	619,62	7 733,13	18 785,13
Wrzesień 05	12,0	1 439,88	1 547,81	1 200,06	2 685,63	2 117,76	798,87	7 053,47	15 530,24
Październik 05	12,0	1 439,62	1 547,53	1 199,84	2 685,13	2 117,37	326,23	7 305,51	15 456,79
RAZEM	x	38 523,71	41 411,35	32 107,42	71 853,29	56 660,16	32 902,70	156 123,62	391 661,94
Średnio na miesiąc	15,7	2 027,56	2 179,54	1 689,86	3 781,75	2 982,11	1 731,72	8 217,03	20 613,79
Średnio na konia	x	129,27	138,96	107,74	241,12	190,13	110,41	523,90	1314,30

Źródło: opracowanie własne.

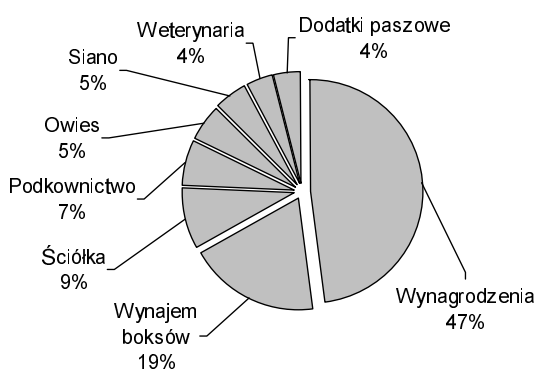
niemal połowę (47%) ogółu kosztów związanych z prowadzeniem stajni wyścigowej w Ebreichsdorfie (rys. 1). Wpłynął na to wysoki poziom opłat za pracę w Austrii, znacznie wyższy niż w Polsce.

Drugą, co do wysokości grupą kosztów były koszty związane z dzierżawą i utrzymaniem infrastruktury stajni. Miesięcznie na ten cel przeznaczano średnio 8271 zł. Boksy w stajniach w Ebreichsdorfie wykorzystywane były na podstawie umów dzierżawy. W kompleksie Magna Racino początkowo nie pobierano opłat za pozostałą infrastrukturę treningową. Ze względu na dostępność boksów (wiele boksów było wolnych) nie było konieczności ich rezerwacji i najmu konkretnej liczby pomieszczeń. Zgodnie z zasadami przyjętymi przez MEC najemca opłacał czynsz tylko za te boksy, w których przebywały konie. Okres rozliczeniowy skrócono z miesiąca do 14 dni, co ułatwiało racjonalizację wynajmu. W skład infrastruktury, z której korzystano wchodziły również trzy mieszkania dla pracowników, a także pomieszczenie gospodarcze, za które MEC nie pobierało opłat. Złe wyniki finansowe MEC zmusiły zarząd obiektu do poszukiwania możliwości dodatkowego zarobku. Opłaty za korzystanie z infrastruktury treningowej, ogrzewanie części wspólnych stajni, jak również energię elektryczną zużywaną w stajniach wprowadzono w sierpniu 2004 roku. Opłaty te dodano do kosztów wynajmu boksów. Początkowo korzystanie z boksów i infrastruktury kosztowało około 550 zł/konia/miesiąc, a pod koniec działalności ponad 600 zł/konia/miesiąc. Wprowadzono również opłaty za bezpłatne do tej pory ogrzewanie mieszkań.

Koszty żywienia zwierząt ukształtowały się na poziomie 5897 zł/miesiąc, czyli około 376 zł w przeliczeniu na konia w czasie jego pobytu w kompleksie Magna Racino. Były one zawyżone w stosunku do kosztów rynkowych żywienia ze względu na monopolistyczne praktyki właściciela kompleksu. Mimo niekonkurencyjnych cen zaopatrzenia koszty pasz treściwych, siana i dodatków żywieniowych stanowiły tylko 13,6% kosztów ogółem.

Wśród kosztów prowadzenia stajni wyścigowej w Ebreichsdorfie, uwagę zwraca fakt, że koszty ściółki w wysokości 3782 zł na miesiąc, czyli 241 zł na konia, przewyższały prawie dwukrotnie koszty owsa. W Magna Racino obowiązkowo należało stosować jako materiał ściółkowy Streufex™. Był to granulaty rozdrobnionej słomy, charakteryzujący się bardzo wysoką chłonnością wilgoci. Po zetknięciu z płynem najpierw rozpadał się w pył, a następnie zwiększał swoją objętość wiążąc dokładnie pozostałą wilgoć. Materiał ten miał mniejszą

objętość niż słoma i zapewniał utrzymanie bardzo suchego podłoża. Ze względu na proces technologiczny oraz powiązania właściciela obiektów i producenta Streufexu™ był to jednak materiał bardzo drogi i w przypadku swobodnego wyboru systemu ściółkowego nie był konkurencyjny. Charakteryzował się również dużą zawartością frakcji pylistej, która unosiła się w powietrzu, a następnie osiadała na wszystkich powierzchniach w stajni, uniemożliwiając praktycznie utrzymanie czystości. Wpływ powstającego kurzu nie był także obojętny dla stanu zdrowia zwierząt i obsługi

Rysunek 1. Struktura kosztów utrzymania koni wyścigowych w stajni w Ebreichsdorfie
Źródło: opracowanie własne.

stajni. Warto również dodać, że Streufex™ nie amortyzował tak dobrze jak słoma uderzeń kończyn o podłoże w przypadku trudności przy wstawaniu, bądź zajmowaniu przez konie pozycji leżącej. Ciągłe otarcia stawów pęcinowych i skokowych stanowiły dodatkową wadę tego typu ściółki i wpływały negatywnie na sprawność koni, które wymagały czasami dodatkowej opieki weterynaryjnej.

Wysokie były również koszty kucia koni wraz z materiałami podkowniczymi. Stanowiły one 7% kosztów ogółem i wynosiły prawie 3000 zł/miesiąc, dorównując niemal kosztom ściółki. Ze względu na wysoki poziom cen usług weterynaryjnych w Austrii, konie wymagające długotrwałego leczenia przenoszono do stajni prowadzonej równocześnie w Warszawie, gdzie poziom cen usług był na zdecydowanie niższym niż w Austrii.

Zwraca uwagę znaczna zmienność wysokości kosztów tej pozycji w poszczególnych miesiącach roku, co należy wiązać z losowością urazów koni, jakim ulegały podczas treningu, rozkładem terminów szczepień (2 razy w roku) oraz odrobaczaniem koni (3 razy w roku). Dane zawarte w tabeli 1 odzwierciedlają wzrost kosztów z tego tytułu w maju 2004, wrześniu 2004 oraz marcu 2005 roku. Koszty związane z zabiegami i profilaktyką weterynaryjną należały do najmniej przewidywalnych i możliwych do zaplanowania spośród wszystkich grup kosztów składających się na całkowite utrzymanie konia wyścigowego.

Przychody z wygranych wyścigowych w poszczególnych miesiącach sezonów 2004 i 2005 roku podano w wartościach netto, tzn. zostały obliczone przez pomniejszenie wygranych brutto o następujące składniki:

- opłaty za zapis koni do gonitw,
- opłaty dla jeźdźców dosiadających koni w gonitwach,
- 5% nagród brutto dla jeźdźców dosiadających koni w gonitwach,
- 10% nagród brutto dla trenera koni,
- 4% nagród brutto jako wsparcie funduszu hodowlanego,
- 3% nagród brutto opłaty za start koni nie zarejestrowanych w Jockey Clubie austriackim.

Przychody z nagród wyścigowych wygranych przez konie przebywające w Ebreichsdorfie w ciągu 19 miesięcy istnienia oddziału wyniosły 343 628 zł, czyli ponad 18 tys. zł miesięcznie, co nie pokrywało miesięcznych kosztów całkowitych działania oddziału, które przekraczały 43 200 zł. Sytuację pogarszał fakt nierozgrywania gonitw w miesiącach zimowych (grudniu, styczniu i lutym).

Położenie geograficzne Polski i Austrii, jak również brak infrastruktury umożliwiającej przeprowadzanie wyścigów konnych w zimie, były głównymi powodami ustalenia, jako typowego sezonu rozgrywania gonitw, okresu pomiędzy kwietniem a grudniem. Pozostała część roku ze względu na brak wpływów z nagród wyścigowych jest finansowana z rezerw utworzonych podczas właściwego sezonu lub innych źródeł finansowania, co ewidentnie wpływa na ekonomiczny efekt prowadzenia stajni wyścigowej.

Zawarte w tabeli 2 dane wskazują, iż przychody z wygranych wyścigowych nie pokrywały w pełni kosztów oceny i selekcji koni wyścigowych. W opisywanym przykładzie pokryły one tylko 41,8% kosztów. Pozytywny wynik ekonomiczny w miesięcznym okresie rozliczeniowym w sezonie 2004 i 2005 roku osiągnięto jedynie w lipcu 2005 roku, co świadczyło o konieczności stałego finansowania stajni wyścigowej na torze w Ebreichsdorfie z innych źródeł, w tym sprzedaży koni.

Wyniki przeprowadzonych analiz były zgodne z wynikami badań Chrzanowskiego i współautorów [2003], którzy na podstawie analizy kosztów utrzymania i treningu koni w dwu stajniach na warszawskim torze w sezonie 1999 stwierdzili, że w jednej stajni na swoje

utrzymanie nie zarobiło 72,9% koni pełnej krwi angielskiej i 54,8% koni czystej krwi arabskiej. Wyniki drugiej z analizowanych stajni były znacznie gorsze, bowiem aż 82,4% koni pełnej krwi i 93,3% koni czystej krwi wygrało na torze kwoty niższe od kosztów utrzymania. Także Jasiczek [2000a] ustalając opłacalność hodowli koni pełnej krwi w Polsce stwierdził ujemny wynik finansowy działalności obu analizowanych stadnin i konieczność jej dotowania.

Analiza ekonomiczna dotycząca kosztów utrzymania koni w treningu wyścigowym była przedmiotem badań Łojka i współautorów [1993]. Dokonali oni rachunku kalkulacji kosztów utrzymania konia pełnej krwi angielskiej i czystej krwi arabskiej w treningu wyścigowym

na PTWK w Warszawie w warunkach cenowych 1991 roku. Rachunek przeprowadzono metodą rozdzielczą uorganiczną. Analizując strukturę kosztów utrzymania konia pełnej krwi angielskiej i czystej krwi arabskiej w treningu wyścigowym stwierdzili, że największy udział stanowiły koszty pośrednie (ok. 37%). Udział kosztów materiałowo-pieniężnych stanowił ok. 32%, zaś płac wraz z narzutami ok. 31%, czyli miały niższy udział niż w Ebreichsdorfie. W strukturze nakładów materiałowo-pieniężnych największy udział miały koszty pasz i ściółki (8,9% dla pełnej krwi i 7,2% dla czystej krwi) oraz koszty energii i paliw – około 10,5% w hodowli obu ras. Pasze stosowane w żywieniu koni pochodziły w całości z zakupu.

Chrzanowski i współautorzy [2003] porównując koszty utrzymania i indywidualne wyniki koni w dwu stajniach na warszawskim torze w sezonie 1999 r. stwierdzili, że w jednej stajni na swoje utrzymanie zarobiło w postaci wygranych wyścigowych tylko 27,1% koni pełnej krwi angielskiej i 45,2% koni czystej krwi arabskiej, a w drugiej jedynie 17,6% koni pełnej krwi i 6,7% koni czystej krwi.

Forney [1990] stwierdził, że największy udział w strukturze kosztów ponoszonych na prowadzenie stajni wyścigowej przez trenera w Południowej i Północnej Kalifornii stanowiły płace wraz z narzutami (61,7% w Południowej i 58,9% w Północnej Kalifornii). W związku z tym ograniczanie udziału płac w kosztach utrzymania konia było jednym ze sposobów optymalizacji wykorzystania środków przydzielonych trenerowi przez właściciela konia. Dokonywano tego między innymi przez instalowanie maszyn do stępowania koni, zamiast wynajmowania jeźdźców, oraz zwiększenie liczby zwierząt pod opieką jednego stajennego. Pasze i ściółka stanowiły 24% udział w Południowej i 23,4% – w Północnej Kalifornii. Z kolei w dwu stadnin

Tabela 2. Wyniki działalności stajni wyścigowej w Ebreichsdorfie [zł]

Miesiąc	Przychody z nagród wyścigowych	Koszty całkowite	Strata
Kwiecień 04	22 177,91	31 296,19	-9 118,29
Maj 04	40 562,79	46 616,23	-6 053,44
Czerwiec 04	9 461,08	36 673,97	-27 212,89
Lipiec 04	18 129,84	44 487,46	-26 357,62
Sierpień 04	28 245,20	43 073,67	-14 828,48
Wrzesień 04	24 432,55	47 358,20	-22 925,66
Październik 04	33 961,66	47 357,69	-13 396,03
Listopad 04	539,81	45 283,36	-44 743,55
Grudzień 04	0,00	39 432,82	-39 432,82
Styczeń 05	0,00	43 232,21	-43 232,21
Luty 05	0,00	41 482,17	-41 482,17
Marzec 05	4 743,03	48 328,03	-43 585,00
Kwiecień 05	10 099,26	59 402,12	-49 302,86
Maj 05	11 341,40	58 255,15	-46 913,75
Czerwiec 05	20 831,65	48 240,68	-27 409,03
Lipiec 05	50 009,63	39 860,87	10 148,76
Sierpień 05	32 360,25	36 411,60	-4 051,34
Wrzesień 05	20 122,64	32 373,72	-12 251,08
Październik 05	16 609,58	32 078,01	-15 468,43
Razem	343 628,27	821 244,18	-477 615,92
Średnio/miesiąc	18 085,70	43223,38	-25 137,68
Średnio/konia	1153,12	2755,85	-1602,73

Źródło: opracowanie własne.

nach koni pełnej krwi angielskiej analizowanych przez Jasiczka [2000a] udział tych kosztów okazał się niższy i wynosił odpowiednio 36 i 22,8% nakładów przy czym w pierwszym przypadku udział zużytej paszy stanowił najwyższy składnik poniesionych kosztów.

PODSUMOWANIE

Efekty ekonomiczne prowadzenia stajni koni wyścigowych w Austrii, na torze w Ebreichsdorfie były niezadowalające. Koszty prowadzenia oceny dzielności przewyższyły 1,7 razy kwoty przychodów z wygranych, czyli zwróciło się zaledwie 41,8% tych kosztów. Przeniesienie działalności z Polski do Austrii nie spełniło zatem wszystkich oczekiwań. Zapewniło co prawda uniezależnienie się od działalności TWK na Służewcu, ale nie osiągnięto poprawy wyniku finansowego. Jak się okazało w Austrii wyższym kwotom nagród towarzyszyły wyższe koszty, w szczególności wynagrodzeń, wynajmu pomieszczeń, ściółki i pasz. Jednak przedstawiony przegląd literatury wskazuje, że w latach ubiegłych działalność ta zawsze generowała stratę.

Sytuację można by poprawić przez wzrost przychodów z wygranych w najważniejszych gonitwach np. Derby, Oaks i St. Leger, lub w większej liczbie gonitw niższej rangi. Istnienia takiej możliwości w badanej stajni dowodzi przykład lipca 2005 roku, kiedy to jeden z koni wygrał prestiżową gonitwę. Już to wystarczyło, żeby zamknąć miesiąc z wynikiem dodatnim. Należy zbadać czy niedostateczne wyniki wyścigowe koni to tylko efekt niedoskonałości treningu czy także, a może przede wszystkim, zbyt niskiego potencjału genetycznego zwierząt.

Dodatkowej poprawy sytuacji można poszukiwać przez obniżenie kosztów stanowiących w strukturze kosztów największą pozycję, czyli wynagrodzeń pracowników. Jednak ze względu na wysokie wymagania fachowe stawiane pracownikom stajni wyścigowych, jak i brak możliwości mechanizacji pracy w takich stajniach nie jest to łatwe do uzyskania.

Rozpatrując prowadzenie stajni wyścigowej koni pełnej krwi angielskiej, jako odrębnej działalności polegającej na ocenie i selekcji zwierząt – można stwierdzić zarówno na podstawie badań własnych, jak i na podstawie danych literaturowych, że była to działalność obciążona dużą niepewnością, trudno bowiem jest przewidzieć liczbę i kwotę wygranych, a zatem niezbędne są dodatkowe źródła finansowania.

LITERATURA

- Brzeski E., Zajac J. 1993: Oplacalność hodowli zarodowej koni różnych ras w wybranych stadninach Polski Południowej. *Zesz. Nauk. AR* Kraków, 283.
- Budny J. 2007: Historia hodowli i wyścigów konnych w Polsce. Bomba w górę! 166 lat wyścigów konnych w Warszawie. Wyd. Muzeum Woli Oddział Muzeum Historycznego m.st. Warszawy i Polski Klub Wyścigów Konnych, Warszawa.
- Chrzanowski S., Łojek A., Adamczyk M. 2003: Analiza kosztów utrzymania i treningu koni na torze wyścigowym w Warszawie na przykładzie dwóch stajni wyścigowych. *Zesz. Nauk. Przeglądu Hodowlanego*, 68(5), PTZ, Warszawa.
- Chrzanowski S., Łojek A. 2003: Analiza wyników produkcyjnych i ekonomicznych gospodarstwa prowadzącego hodowlę koni półkrwi (studium przypadku). *Zesz. Nauk. PTZ*, 68(5), Warszawa.
- Forney M.W. 1990: How much does racehorse cost? Owning a Thoroughbred. California Thoroughbred Breeders Foundation.

- Janiszewska J., Speichert-Karkosz M. 1989: Porównanie opłacalności chowu koni gorąco- i zimnokrwistych w stadninach województwa szczecińskiego. *Zesz. Nauk. AR Szczec. Zootech.*, 137(25).
- Janiszewska J., Cieśla A., Radowicz E., Tobiszewska I. 2003: Działalność agroturystyczna jako dodatkowe źródło dochodu rolników. *Zesz. Nauk. PTZ*, 68(5), Warszawa.
- Jasiczek G. 2000a: Analiza kosztów utrzymania koni pełnej krwi angielskiej na przykładzie dwóch stadnin koni sp. z o. o. *Zesz. Nauk. Przeglądu Hodowlanego*, 50, PTZ, Warszawa.
- Jasiczek G. 2000b: Analiza efektywności chowu i użytkowania na przykładzie dwóch prywatnych ośrodków jeździeckich w południowo-zachodniej Polsce. *Zesz. Nauk. AR Szczec. Zootech.*, 212, Zootechnica 40.
- Łojek J., Chrzanowski S., Stasiowski A., Busz J. 1993: Analiza kosztów utrzymania konia pełnej krwi angielskiej i czystej krwi arabskiej w treningu wyścigowym na PTWK w Warszawie. *Zesz. Nauk. Przeglądu Hodowlanego*, 10, PTZ, Warszawa.

Monika Gębska, Jacek Łojek, Michał Romanowski

ECONOMIC EFFECTS OF RUNNING OF A RACEHORSE STABLE IN AUSTRIA
BY A POLISH COMPANY

Summary

The paper presents the results of researches executed in a racehorse stable in Ebreichsdorf, Austria which belongs to the Polish Investment Corporation (Polska Korporacja Inwestycyjna S.A.). Branch in Ebersdorf conducted its activity from April 2004 to October 2005. The number of trained horses amounted to the average of 16. The calculated for one horse income from awards amounted to 1151.95 PLN per month and total costs amounted to 3331.75 PLN per month. Thus the activity reports a monthly loss of 2180.75 PLN per horse. The results indicate that the incomes from racing awards could cover the costs of horse selection and appraisal only in 41, 8%. What contributed to this result was lower incomes from won competitions and high costs of activity, in particular the costs of remunerations of employees constituting 47% of costs connected to running of a racing stable and costs of the lease and maintaining of the stable infrastructure (19% of total costs). The situation may be expected to improve if horses are trained better. Horses that win more often in most important races, e.g. Derby, Oaks and St. Leger, where awards are much higher. Remedy activities may be sought also at the side of costs. Costs of remuneration may not be limited because of high professional skills requirements for employees of racing stables and no possibility of mechanization of work in such stables.

Adres do korespondencji:

dr inż. Monika Gębska

Katedra Ekonomiki i Organizacji Przedsiębiorstw SGGW

ul. Nowoursynowska 166

02-787 Warszawa

tel. (0 22) 593 42 40

e-mail: monika_grebska@sggw.pl

dr inż. Jacek Łojek

Katedra Szczegółowej Hodowli Zwierząt, Zakład Hodowli Koni SGGW,

ul. Ciszewskiego 8

02-786 Warszawa

tel. (0 22) 593 65 45

e-mail: jacek_lojek@sggw.pl